

DELI

Kuoroherkkuja suoraan luonnosta

Choral delicacies from nature's bounty

Paavo-sali, Musiikkitalo, Helsinki
la 12.4.2026 klo 18.00

CC FREIA
KAMARIKUORO

tekstiliite
texts and translations

Claudio Monteverdi (1567–1643)

Zefiro torna e il bel tempo rimena

Francisco Petrarca

Greta Dahlström (1887–1978)

Prästkragen (sov. : arr.)

Låt i skogen

Nu sprida de vita nätterna

Menuett från Kimito

Arvid Mörne

Arvid Mörne

Léo Delibes (1836–1891)

Avril

Remy Belleau

Claude Debussy (1862–1918)

Yver! vous n'êtes qu'un villain

Charles d'Orléans

Selim Palmgren (1878–1951)

Kevätperhot

Juhannus

Antti Rytkönen

Larin Kyösti

Matthew Harris (1956–)

When daffodils begin to peer

William Shakespeare

Michael Dellaira (1949–)

The campers at Kitty Hawk

John dos Passos

Nils-Eric Fougstedt (1910–1961)

Skyn, blomman och en lärka

Under häggarna

Björkarnas valv

Hjalmar Gullberg

Jarl Hemmer

Kerstin Söderholm

Rebecca Dale (1985–)

I wandered lonely as a cloud *

William Wordsworth

Frederick Delius (1862–1934)

On Craig Ddu

Arthur Symons

Jaakko Mäntyjärvi (1963–)

There will come soft rains **

Sara Teasdale

Heikki Sarmanto (1939–) – **Jaakko Mäntyjärvi**

Two voyagers

Emily Dickinson

Mia Makaroff (1970–) sov. : arr. **Anna-Mari Kähärä** (1963–)

Butterfly

Mia Makaroff

* Suomen ensiesitys :: first performance in Finland

** kantaesitys :: world premiere

KORJAUS käsiohjelman kannessa olevaan solistilistaukseen:

CORRECTION to the soloist list on the programme cover:

Debussy: Maija Lappalainen, Annamari Rätty, Atro Tossavainen, Timo Markkula

Claudio Monteverdi (1567–1643) oli italialainen säveltäjä ja kuoronjohtaja. Häntä pidetään eräänä merkittävimmistä renessanssi- ja barokkityyliin välisen siirtymäkauden säveltäjistä. Uransa alkupuolen hän oli hovimuusikkona Mantuassa, ja tänä aikana hänestä tuli runsaan maallisen ja hengellisen musiikin tuotannon ohessa eräs uuden taidemuodon, oopperan, kehittäjästä. Jouduttuaan Mantuan hovista syrjään Monteverdi sai paikan Venetsian San Marcon basilikan kuoromestarina vuonna 1613.

Monteverdin kuudes madrigaalikirja (1614) sisältää mm. kadonneesta oopperasta sovitetun madrigaalisarjan *Lamento d'Arianna* sekä tusinan verran muita madrigaaleja, joiden tekstit perustuvat löyhästi klassisesta mytologiasta ammennettuihin rakkauden ja luonnon ilmiöiden vertauskuviin. *Zefiro torna* on näistä tunnetuimpia.

Claudio Monteverdi was an Italian composer and choirmaster. He is considered to have been one of the most significant composers in the transition period between Renaissance and Baroque styles. He spent the first part of his career as a court musician in Mantua, during which time, alongside a prolific output of sacred and secular music, he became one of the developers of a new art form, opera. Having been dismissed from the court at Mantua he was engaged as choirmaster at the San Marco basilica in Venice in 1613.

Monteverdi's sixth book of madrigals (1614) contains the madrigal sequence **Lamento d'Arianna**, adapted from a now lost opera, and a dozen other madrigals whose texts are inspired by the mythology of Antiquity, dealing with themes of love or nature. **Zefiro torna** is one of the best known.

Claudio Monteverdi: *Madrigali libro VI: Zefiro torna*
Francisco Petrarca.

**Zefiro torna, e'l bel tempo rimena,
e i fiori e l'erbe, sua dolce famiglia,
e garrir Progne, e pianger Filomena,
e primavera candida e vermiglia.**

**Ridono i prati, e'l ciel si rasserena;
Giove s'allegra di mirar sua figlia;
l'aria, e l'acqua, e la terra è d'amor piena;
ogni animal d'amar si riconsiglia.**

**Ma per me, lasso!, tornano i più gravi
sospiri, che del cor profondo tragge
quella ch'al ciel se ne portò le chiavi;
e cantar augelletti, e fiorir piagge,
e'n belle donne oneste atti soavi
sono un deserto, e fere aspre e selvagge.**

Länsituuli palaa ja tuo kauniin sään, kukat ja ruohot, suloisen perheensä — Prokne laulaa ja Filomela itkee — ja valkean ja punaisen kevään. Niityt hymyilevät ja taivas kirkastuu; Jupiter iloitsee nähdessään tyttärensä. Ilma, vesi ja maa ovat rakkautta täynnä; joka eläin rakkauden kanssa sovinnossa.

Mutta minulle, voi! palaavat raskaat huokaukset, jotka sydämen syvyydestä vetää hän, joka vei sen avaimet taivaaseen; ja pikkulintujen laulu ja kukkivat pellot ja naisten suloiset, hyveelliset teot ovat minulle autiomaa täynnä katkeria ja villedä olentoja.

The West Wind returns and brings lovely weather, flowers and grasses, her sweet family; Prokne sings and Philomela weeps, and [she brings] the white and red spring. The meadows smile and the sky clears up; Jove rejoices to see his daughters. Air, water and earth are full of love, every animal at peace with love.

But to me, alas! return the heavy sighs drawn from the depths of the heart by her who took its keys with her to heaven; and the song of birds and the flowering fields and the sweet, virtuous deeds of women are for me a desert full of bitter, savage creatures.

Greta Dahlström (1887–1978) oli suomalainen musiikinopettaja ja säveltäjä. Hän työskenteli Helsingissä ja Turussa ja toimi Otto Anderssonin avustajana kansansävelmien keruu- ja sovitustyössä. Hänen tuotantonsa sisältää yksinlauluja ja kuoroteoksia. Tähän valitut kolme kuorolaulua edustavat eri tyyliä: *Prästkragen* on kansanlaulusovitus ja *Nu sprida de vita nätterna* on myöhäisromanttinen miniatyyri. *Låt i skogen* taas maalailee karjankutsua ja korpimetsän karuutta.

Greta Dahlström was a Finnish music teacher and composer. She was employed in Helsinki and Turku, and she assisted Otto Andersson in collecting and arranging folk tunes. Her output as a composer includes solo songs and choral works. The three partsongs performed here represent different styles: **Prästkragen** is a folk song arrangement, while **Nu sprida de vita nätterna** is a mood miniature in late Romantic style. **Låt i skogen** is more austere, evoking cattle calls and the ruggedness of the untamed forest.

Greta Dahlström: *Prästkragen*

Anon.

**Prästkragen blommar vid din egen grind så vit,
nu ska vi vandra båda fröjdefulla dit.
Där skiner sol på ängen så varm och klar,
där ska vi plocka blommor som i barndomsdar.
Men är säkert allt såsom förr?
Nu bor jag under eget tak, stänger egen dörr,
och du kan den dörren öppna när du vill,
svarar blomman vackert jag, så säger du väl till.**

Päivänkakkara kukkii portillasi valkeana, nyt vaellamme molemmat sinne iloisina. Aurinko paistaa niitylle lämpimästi ja kirkkaasti, poimitaan kukkia niin kuin lapsuudessa. Mutta onko kaikki niin kuin ennen? Nyt asun oman kattoni alla, suljen oman oven, ja sinä saat avata sen jos haluat. Jos kukka vastaa "kyllä", niin varmaan sinäkin.

The daisy blooms white at your gate; now we gladly wander there together. The sun shines warm and bright on the meadow; let's pick flowers like we did as children. But is everything the way it was? Now I live under my own roof and close my own door, and you may open that door if you want. If the flower says 'yes', then surely you will too.

Greta Dahlström: *Låt i skogen*

Arvid Mörne.

**Kom, kom, stjärna! Vallarlåt,
tungsint vildmarks gamman,
ropande på denna stråt
bruna hjordar samman,
stigande och fallande
på mörka, mörka mon,
ständigt, ständigt kallande
med en och samma ton.
Ödemarken älskar dig,
ljusa, ljusa väsen,
strör med stjärnvit blom din stig
i de vilda gräsen.
Och är du blott ett vallande,
ett barbent litet hjon,
med gråt i rösten trallande
"kom stjärna min, kom kon",
tar ekot om och om:
Kom, kom, stjärna, kom!**

Tule, tule, tähti! Laidunten laulu, raskasmielinen erämaan ilo huutaa tällä polulla ruskeita laumoja kokoon, nousee ja laskee tummalla hietakankaalla, jatkuvasti kutsuu yhdellä ja samalla äänellä. Erämaa rakastaa sinua, valoisa olento, se sirottaa tähtivalkeita kukkia polullesi villiruohon vaikka oletkin vain laiduntava paljasjalkainen pikkutyttö joka laulaa itkuisella äänellä "tule, tähteni, tule, lehmäni"! Kaiku tarttuu siihen: "tule, tähti, tule!"

Come, come, my star! Song of the pastures, a heavy cry of joy in the wild calls the brown herd together, rising and falling over the sandy heath, calling in one and the same voice. The wilderness loves you, creature of light, it sprinkles star-white flowers in the wild grass along your path, though you are only a barefoot little herds girl crying with a teary voice "come, my star, come, my cow"! The echo takes it up: "come, my star, come"!

Greta Dahlström: *Nu sprida de vita nätterna* Arvid Mörne.

**Nu sprida de vita nätterna
en dager av diktat och drömt,
när aftnarnas dagg över slätterna
sin glittrande pärlskatt tömt.
Nu skrida de gyllene dagarna
över marker i grönt och violblått,
och björkarna glimma i hagarna
mot skimrande fonder av solblått.
Nu glida strömoln i långsam läns
för sunnan bris mot nord,
och himlens blånande håge spänns
över junis blommande jord.**

Nyt valkeat yöt levittävät runon ja unelmien valoa, kun illan kaste on tyhjentänyt kimaltavan helmiaarteensa lakeuksille. Nyt kulkevat kultaiset päivät yli maan vihreinä ja orvokinsininä, ja koivut hohtavat lehdoissa taivaan sineä vasten. Nyt pilvenhattaroita hitaasti seilaa etelätuulen ajamina pohjoiseen, ja taivaan sininen niitty levittäytyy yli kesäkuun kukkivan maan.

Now the white nights spread the light of poems and dreams, when the twilight dew has emptied its glittering pearly treasure over the plains. Now pass the golden days over the earth, green and violet-blue, and birches in their groves gleam against the blue sky. Now scattered clouds float slowly towards the north, driven by the south wind, and the blue meadow of heaven spreads over the blossoming land of June.

Léo Delibes (1836–1891) oli romantiikan ajan ranskalainen säveltäjä, joka tunnetaan parhaiten oopperasta *Lakmé* ja baleteista *Coppelia* ja *Sylvia*. Hänen tuotantonsa sisältää myös muutamia pienimuotoisia kuorolauluja.

***Léo Delibes** was a French composer of the Romantic era. He is best known today for his opera **Lakmé** and his ballets **Coppelia** and **Sylvia**. His output includes a handful of choral miniatures.*

Léo Delibes: *Avril*

Remy Belleau.

**Avril! La grâce et le ris de Cypris,
le flair la douce baleine.
Avril! Le parfum des dieux qui des cieux
sentent l'odeur de la plaine.
Avril! C'est la douce main qui de sein
de la nature des serre
une moisson de fleurs embaumant l'air et la terre.
C'est toi courtois et gentil qui d'exil
retires ces passagères,
ces hirondelles qui vont et qui sont
du printemps les messagères.**

Huhtikuu! Kyprisin [=Afrodite] sulo ja nauru, tuoksut ja lempeä tuuli. Huhtikuu! Tuoksuja jumalille, jotka taivaissaan aistivat niittyjen aromin. Huhtikuu! Lempeä kätesi vapauttaa luonnon helmasta kukkasadon, jonka tuoksut täyttävät taivaan ja maan. Sinä, kohtelias ja lempeä, tuot maanaposta nämä hetkelliset vieraat, pääskyset, jotka saapuvat kevään lähettiläinä.

April! The sweetness and laughter of Cypris [=Aphrodite], her scents and gentle breeze. April! Scents for the gods, who in their heavens sense the aroma of the meadows. April! Your gentle hand releases a bounty of flowers from nature's bosom, their scent filling heaven and earth. You, polite and gentle, return from exile these momentary visitors, the swallows, which arrive as augurs of spring.

Claude Debussy (1862–1918) oli ranskalainen säveltäjä, jonka tuotantoon yhdistetään yleisesti tyylinimike ”impressionismi” (vaikka hän ei itse siitä pitänytkään). Hänen tuotantonsa ydin on orkesteri- ja pianomusiikissa, ja hänen pääteoksiinsa kuuluu myös ooppera *Pelléas et Mélisande*. Hänen kuorotuotantonsa on hyvin suppea; ainoa a cappella -kuoroteos on keskiaikaisen runoilijan Charles d’Orléansin teksteihin sävelletty *Trois chansons*, jonka viimeinen osa on tässä.

Claude Debussy was a French composer generally described as an Impressionist (although he himself disliked the epithet). The core of his output is in orchestral and piano music, and his major works include the opera ***Pelléas et Mélisande***. His choral output is very limited; his only a cappella choral work is a setting of poems by Medieval poet Charles d’Orléans, titled ***Trois chansons***, the last of which is featured here.

Claude Debussy: *Trois chansons: Yver, vous n’êtes qu’un villain*
Charles d’Orléans.

**Yver, vous n’êtes qu’un villain.
Esté est plaisant et gentil,
En tesmoing de May et d’Avril
qui l’accompagnent soir et main.
Esté revest champs, bois et fleurs,
de sa livrée de verdure
Et de maintes autres couleurs,
par l’ordonnance de Nature.
Mais vous, Yver, trop estes plein
de neige, vent, pluie et grezil;
On vous deust bannir en éxil.
Sans point flater, je parle plain:
Yver, vous n’êtes qu’un villain.**

Talvi! Et ole muuta kuin roisto! Kesä on miellyttävä ja lempeä, kuten nähdään toukokuusta ja huhtikuusta, joita se seuraa. Kesä herättää niityt, metsät ja kukkakedot vihreään pukuunsa ja muihinkin väreihin luonnon määräysten mukaan. Mutta sinä, talvi, olet liian täynnä lunta, tuulta, sadetta ja rakeita; sinut tulisi ajaa maanpakoon. Sievistelemättä sanon suoraan: talvi, et ole muuta kuin roisto.

Winter! You are nothing but a villain! Summer is pleasant and gentle, as we can see from May and April, which it follows. Summer awakens meadows, forests and flowering fields in their green dress and all other colours according to the precepts of nature. But you, Winter, are far too full of snow, wind, rain and hail; you should be driven into exile. Without mincing words, I say plainly: Winter, you are nothing but a villain.

Matthew Harris (1956–) on palkittu yhdysvaltalainen säveltäjä ja opettaja. Hänen laajaan tuotantoonsa kuuluu orkesterimusiikkia ja oopperoita, ja hän on erityisen suosittu kuorosäveltäjänä. Hänen kuorotuotantoonsa kuuluu useita *Shakespeare Songs* -kokoelmia; tässä kuultava laulu näytelmästä *Talvinen tarina* on kirjassa no. 4.

Matthew Harris is an award-winning US composer and teacher. His extensive output includes orchestral music and operas, and he is particularly well known as a choral composer. His choral output includes several books of **Shakespeare Songs**; this song from the play **A Winter's Tale** is in Book IV.

Matthew Harris: *When daffodils begin to peer*
William Shakespeare.

**When daffodils begin to peer,
With heigh! The doxy over the dale,
Why, then comes in the sweet o' the year;
For the red blood reigns in the winter's pale.**

**The white sheet bleaching on the hedge,
With heigh! the sweet birds, O, how they sing!
Doth set my pugging tooth on edge;
For a quart of ale is a dish for a king.**

**The lark, that tirra-lyra chants,
With heigh! with heigh! the thrush and the jay,
Are summer songs for me and for my aunts,
While we lie tumbling in the hay.**

Kun narsissi käy kurkkimaan ja laakson hempukka etsii heppua,
niin vuoden paras aika on, kun veri voittaa kalpean talven.
Pyykit puskaan kuivumaan, linnut laulaa suloissaan,
ja naimahammasta kolottaa, kas olvista kuningaskin herkun saa.
Leivonen jo laulelee, ja rastas, närhi räksyttää,
ja kesä meitä viihdyttää kun heinissä me kieritään.

Michael Dellaira (1949–) on yhdysvaltalainen säveltäjä, joka on tullut tunnetuksi erityisesti oopperoistaan ja musikaaleistaan. Kevyen musiikin vaikutteet kuuluvat selkeästi hänen tuotannossaan. Kuoroteos *The Campers at Kitty Hawk* perustuu kuvaukseen Wrightin veljesten ensimmäisestä lennosta John dos Passosin laajassa Yhdysvaltojen historiikissa *USA*.

***Michael Dellaira** is a US composer known particularly for his operas and musicals. Influences from popular music can be clearly heard in his idiom. The choral work **The Campers at Kitty Hawk** is based on an account of the Wright brothers' first flight in **USA**, an extensive history of the country by author John dos Passos.*

Michael Dellaira: *The Campers at Kitty Hawk* John dos Passos.

On December seventeenth nineteen hundred and three Bishop Wright of the United Brethren received a telegram from his boys Wilbur and Orville, who'd gotten it into their heads to spend their vacation in a little camp out on the dunes of the North Carolina coast with a homemade glider they'd knocked together themselves. The telegram read: SUCCESS FOUR FLIGHTS THURSDAY MORNING AGAINST TWENTYONE MILE WIND STARTED FROM ENGINE POWER ALONE AVERAGE SPEED THROUGH AIR THIRTYONE MILES LONGEST FIFTYSEVEN SECONDS INFORM PRESS HOME CHRISTMAS

The figures were a little wrong but the fact remains a couple of young bicycle mechanics from Dayton Ohio had designed and flown for the first time ever a practical airplane. In those days flying machines were the big laugh of all the cracker-barrel philosophers. They were practical mechanics; when they needed anything they built it themselves. They hit on Kitty Hawk on the great dunes and sandy banks that stretch south to Hatteras seaward. Overhead the gulls and eagles, swooping terns, fishhawks and cranes flapping across the salt marshes. They were alone there and figured out the loose sand was as soft as anything they could find to fall in, taking off again and again from Kill Devil Hill they learned to fly. (continued)

Aeronautics became the sport of the day, congratulated by the czar, crown prince, the King of Italy, King Edward for universal peace. In the rush of new names the Brothers Wright passed from the headlines: Bleriot, Farman, Curtiss, Ferber, Esnault, Petrie, Delagrange can blur the memory of the chilly December day two shivering bicycle mechanics first felt their homemade contraption soar into the air, above the dunes of Kitty Hawk.

“I released the wire that held the machine to the track. The machine started forward into the wind. Wilbur ran at the side holding the wing. The machine started slowly facing twenty seven mile wind, it lifted from the track. Wilbur was able to stay with it until it lifted from the track after a forty foot run. The course of the flight up and down was erratic, the first flight in the history of the world. The machine carried a man by his own power into the air in full flight forward without reduction of speed landed at a point as high as that from which it started.

“When these points had been firmly established we packed our goods and returned home, knowing that the age of the flying machine had come at last.”

Seitsemäntenätoista joulukuuta vuonna 1903 Yhdistyneen Veljeskunnan piispa Wright sai sähkeen pojiltaan Wilburilta ja Orvilleelta, jotka olivat saaneet päähänsä viettää lomansa teltailemalla Pohjois-Carolinan rannikon hiekkadyyneillä mukanaan itse kyhäämänsä kotitekoisen liidokki. Sähkeessä luki:

MENESTYS NELJÄ LENTOA TORSTAIAAMUNA 21 MAILIN TUULTA VASTAAN LÄHTÖ PELKÄLLÄ MOOTTORIVOIMALLA KESKINOPEUS ILMASSA 31 MAILIA PISIN 57 SEKUNTIA ILMOITA LEHDISTÖLLE KOTIIN JOULUKSI.

Luvut olivat vähän väärin, mutta tosiasia on, että nämä pari nuorta polkupyörämekaanikkoa Daytonin kaupungista Ohioista olivat ensi kertaa ikinä suunnitelleet toimivan lentokoneen ja lentäneet sillä.

Niihin aikoihin lentävät koneet olivat kaikkien kyökkifilosofien pilkan kohteena. He [=Wrightit] olivat käytännön mekaniikkoja; kun he tarvitsivat jotain, he rakensivat sen itse.

He keksivät paikaksi Kitty Hawkin suurilla hiekkadyyneillä, jotka jatkuvat etelään kohti Hatterasia ja merta. Ylhäällä lokit ja kotkat, tiirat syöksähtelivät, sääkset ja kurjet lepattelivat suolarämeiden yllä. He olivat keskenään siellä ja arvelivat, että irtohiekka olisi pehmein alusta, *(jatkuu)*

lähtemällä lentoon Kill Devil Hilliltä uudelleen ja uudelleen he oppivat lentämään.

Ilmailusta tuli muotiharrastus, heitä onnittelivat tsaari, kruununprinssi, Italian kuningas, kuningas Edvard maailmanrauhan nimissä. Uusien nimien tulvassa Wrightit katosivat otsikoista: Blériot, Farman, Curtiss, Ferber, Esnault-Petrie, Delagrance saattoivat hämärtää muistot koleasta joulukuun päivästä, jolloin kaksi hytisevää polkupyörämekaanikkaa ensi kertaa tunsivat kotitekoisen härvelinsä kaartavan ilmaan Kitty Hawkin dyynien yllä.

”Irrotin vaijerin, joka kiinnitti koneen rataan. Kone lähti eteenpäin vastatuuleen. Wilbur juoksi vierellä pitäen siivestä kiinni. Kone lähti hitaasti 27 mailin vastatuuleen ja nousi radalta ilmaan. Wilbur pysyi mukana, kunnes se nousi radalta 40 jalan kiidon jälkeen. Lennon kulku heitteli ylös ja alas, maailmanhistorian ensimmäinen lento. Kone nosti miehen ilmaan omalla voimallaan täyteen lentoon eteenpäin nopeuden hidastumatta ja laskeutui paikkaan, joka oli yhtä korkealla kuin lähtöpiste.”

”Kun nämä asiat oli varmistettu, pakkasimme tavaramme ja palasimme kotiin, varmoina siitä, että lentävän koneen aika oli lopultakin tullut.”

Nils-Eric Fougstedt (1910–1961) oli suomalainen säveltäjä ja kapellimestari. Hän oli Radion sinfoniaorkesterin monivuotinen kapellimestari ja toimi myös kuoronjohtajana. Hänen sävellystuotantonsa keskittyy orkesterimusiikkiin, mutta hän sävelsi myös huomattavan määrän pienimuotoisia teoksia seka- ja mieskuorolle.

***Nils-Eric Fougstedt** was a Finnish composer and conductor. He was conductor of the Finnish Radio Symphony Orchestra for many years and also a choir conductor. His output as a composer mainly consists of orchestral music, but he also wrote a considerable number of miniatures for mixed and male choir.*

Nils-Eric Fougstedt: *Skyn, blomman och en lärka*
Hjalmar Gullberg.

**En sky går över landet med silveraktigt sken.
 Var finns den sjö i landet som badat den så ren?
 Vid vägen star en blomma; ur vilket vattendrag
 drack denna första blomma som tyst slog ut i dag?
 En lärka överbringar från jorden till det blå
 det vårbudskap som klingar ur minsta gräs och strå.
 Var finns den klara källan som gav den mod att fly
 dit upp och sväva mellan en blomma och en sky.
 Skyn, blomman och en lärka! På nytt är världen ljus.
 Men hopp finns ej att märka, o ande, kring ditt hus!
 Än ligger stum och öde din människonatur.
 Var finner du ett flöde att dricka glädje ur?**

Pilvenhattara kulkee yli maan hopeanhohtoisena. Missä on se järvi, joka sen pesi noin puhtaaksi? Tien vieressä kasvaa kukka; mistä vesisuonesta joi tämä ensi kukka, joka tänään hiljaa avautui? Leivo kantaa maasta taivaaseen kevään viestin, joka soi joka ruohossa ja korressa. Missä on se kirkas lähde, joka sen siivitti lentoon korkeuksiin kaartelemaan kukan ja pilvenhattaran välille? Pilvenhattara, kukka ja leivo! Maailma on jälleen valoisa. Mutta sinussa, sieluni, ei toivoa näy! Mykkä ja autio on ihmisluontosi edelleen. Missä on se virta, josta voisit juoda iloa?

A cloud floats over the earth, shining silver. Where is the lake that washed it so clean? By the road grows a flower; from what watercourse did it drink, that flower that quietly bloomed today? A lark brings from earth to heaven the message of spring that rings through every leaf and blade. Where is the limpid spring that fuelled its flight between flower and cloud? Cloud, flower and lark! The world is light again. But in you, my soul, no hope is seen! Dumb and desolate your human nature remains. Where is the stream from which you might drink joy?

Nils-Eric Fougstedt: *Under häggarna*

Jarl Hemmer.

**Grenarna luta nära
 över oss ned sin snöbukett,
 vindarna vagga skära
 hängen som böja sig mjukt och lätt.
 Häggen står brud för sommarens vind,
 vinden smeker dess vita kind.
 Drömmarna flyga ljusa,
 sländorna svärma mot himlens blå.
 Höga häggarna susa,
 vaja och viska och vita stå.
 Runt om mig sommar och du i min famn!
 Liv, jag välsignar i jubel ditt namn!**

Oksat ojentavat yllemme lumikukintojaan, tuulet tuudittavat tuoksuvia terttuja hiljaa. Tuomi on kesän tuulen morsian, ja tuuli hyväilee sen valkoisia poskia. Vaaleina liitävät unet, sudenkorennot parveilevat taivaan sinessä. Korkeat tuomet kahisevat, huojuvat ja kuiskivat valkoisinaan. Kesä ympärilläni ja sinä sylissäni! Elämä, riemuiten siunaan sinua!

*Watch the white branches swinging,
 burdened with blossoms as pure as snow,
 breezes of summer bringing
 fragrance of flowers as they softly blow.
 Hawthorn, the bride of Zephyr, stands fair,
 gently caressed by the soft summer air.
 Fondly my dreams go flying
 under the crystal-clear skies of blue,
 hawthorn rustling and sighing
 as I lie down in its shade with you.
 You are my summer, I blossom and thrive –
 O what a blessing to feel so alive!*

Nils-Eric Fougstedt: *Björkarnas valv* Kerstin Söderholm.

**Björkarnas valv är inte skimrande ljust utan dig.
 Vårens mark är inte väntande brun utan dig.
 Vitsippan är inte böjlig och stolt utan dig.
 Lundarnas taltrast är inte pärlande glad utan dig.
 Där du går över marken brister ängen i blom,
 drar vinden sjungande genom brodden.
 Där du plockar en ört är solskenet varmast,
 där du ler mot en fjäril faller häggblom
 som en matta över jorden.
 Där du vandrar lyser jorden av vaknandets under.**

Koivujen holvisto ei hohda valoa ilman sinua.
 Kevätmaa ei ole odottavan värinen ilman sinua.
 Kevätesikko ei taivu eikä kohoa ilman sinua.
 Lehtojen rastas ei ilosta helky ilman sinua.
 Missä kuljet maan yli puhkeaa niitty kukkaan, tuuli laulaa oksissa.
 Missä poimit yrtin on auringonpaiste lämpimin,
 missä hymyilet perhoselle putoavat tuomenkukat mattona maahan.
 Missä kuljet, hohtaa maa heräämisen ihmettä.

*The birch-tree vaults shine with no light without you.
 The spring earth is not expectantly colourful without you.
 The primrose neither bends nor rises without you.
 The thrush does not chatter with joy without you.
 Where you go over the ground, meadows blossom and wind sings
 in the branches.
 Where you pick a herb, the sun shines warmest;
 where you smile at a butterfly, bird-cherry blossoms fall to the
 ground in a white carpet.
 Where you walk, the earth shimmers with the miracle of awakening.*

Rebecca Dale (1985–) on brittiläinen, suurta menestystä saavuttanut orkesteri-, kuoro- ja elokuvasäveltäjä. Debyyttiteoksestaan *Requiem for My Mother* lähtien hänen sävellyksiään ovat esittäneet lukuisat nimekkäät kokoonpanot Britanniassa ja kansainvälisesti.

I wandered lonely as a cloud -kuoroteoksen tekstinä on eräs tunnetuimmista englantilaisista romanttisista runoista.

Rebecca Dale is a highly successful British composer of orchestral, choral and film music. Ever since her début work, **Requiem for My Mother**, her works have been performed by numerous distinguished ensemble in the UK and worldwide.

The text of the choral work **I wandered lonely as a cloud** is one of the best-known Romantic English poems.

Rebecca Dale: *I wandered lonely as a cloud*
William Wordsworth.

**I wandered lonely as a cloud
That floats on high o'er vales and hills,
When all at once I saw a crowd,
A host, of golden daffodils;
Beside the lake, beneath the trees,
Fluttering and dancing in the breeze.
Continuous as the stars that shine
And twinkle on the milky way,
They stretched in never-ending line
Along the margin of a bay:
Ten thousand saw I at a glance,
Tossing their heads in sprightly dance.
The waves beside them danced; but they
Out-did the sparkling waves in glee:
A poet could not but be gay,
In such a jocund company:
I gazed—and gazed—but little thought
What wealth the show to me had brought:
For oft, when on my couch I lie
In vacant or in pensive mood,
They flash upon that inward eye
Which is the bliss of solitude;
And then my heart with pleasure fills,
And dances with the daffodils.**

Vaelsin yksin pilven lailla, joka lipuu korkealla yli laakson ja mäen, kun äkkiä näin valtaisan joukon, kullankeltaisten narsissien armeijan. Järven vieressä puiden alla ne lepattivat, tanssivat tuulenvireessä. Nauhana kuin taivaan tähdet, jotka kimaltavat Linnunradalla, ne jatkuivat loppumattomana rivinä lahden rantamilla. Kymmenen tuhatta näin yhdellä silmäyksellä nyökkivän päätään pirteässä tanssissa. Aallotkin vieressä tanssivat, mutta kukat iloitsivat kimaltavia vesiä enemmän. Ei runoilija voi olla kuin iloinen näin riemukkaassa seurassa. Tuijotin ja tuijotin, mutta en ajatellutkaan mitä vaurautta tämä näky minulle toi. Usein nimittäin kun sohvalle makaan joutilaana tai mietteissäni, ne tulevat sieluni silmiin jälleen suloisessa yksinäisyydessäni. Ja silloin sydämeni täyttyy mielihyvystä ja tanssii narsissien kanssa.

Frederick Delius (1862–1934) oli brittiläinen säveltäjä, jota pidetään eräänä Britannian merkittävimmistä säveltäjistä. Hänen myöhäisromanttinen tuotantonsa sisältää orkesteri- ja kuoromusiikkia, oopperan *A Village Romeo and Juliet* ja 1. maailmansodan aikana sävelletyn *Requiem*. Sokeuduttuaan hän sävelsi vielä useita merkittäviä teoksia sanelemalle ne assistentilleen.

On Craig Ddu on luontokuvaus, jonka harmoniat etenevät lähes wagnerilaisena päättymättömänä nauhana.

*Frederick Delius was a British composer and is regarded as one of the UK's most prominent composers of all time. His late Romantic output includes orchestral and choral music, the opera **A Village Romeo and Juliet** and the **Requiem** he wrote during the First World War. Having gone blind, he went on to compose several major works by dictating them to his assistant.*

On Craig Ddu is a nature idyll that progresses in almost Wagnerian unending harmonies.

Frederick Delius: *On Craig Ddu*

Arthur Symons.

**The sky thro' the leaves of the bracken,
tenderly, pallidly blue,
nothing but sky as I lie on the mountaintop.
Hark! for the wind as it blew
rustling the tufts of the bracken above me
brought from below into the silence
the sound of the water.
Hark! for the oxen low; sheep are bleating;
a dog barks, at a farm in the vale:
Blue thro' the bracken, softly enveloping,
Silence, a veil.**

Taivas kajastaa sananjalan lehtien läpi, hellän kalpean sininen, vain taivas, kun makaan vuoren huipulla. Kuule! miten tuuli puhaltaa, kahisuttaen sananjalkoja ylläni, tuoden hiljaisuuteen alhaalta veden äänen. Kuule! härät mylvivät, lampaat määkivät, koira haukkuu maatilalla laaksossa. Taivaansini sananjalkojen läpi kietoo pehmeästi huntuna hiljaisuuteen.

Jaakko Mäntyjärvi (1963–) on Suomen kansainvälisesti tunnetuimpia kuoromusiikin säveltäjiä, jonka n. 200 teoksen tuotantoon kuuluu niin maallista kuin kirkollista musiikkia.

There will come soft rains on yhdysvaltalaisen Sara Teasdaalen runo 1. maailmansodan ajalta.

Jaakko Mäntyjärvi is one of Finland's internationally best-known composers of choral music, whose output of some 200 titles includes both secular and sacred music.

There will come soft rains is a poem by US poet Sara Teasdale written during the First World War.

Jaakko Mäntyjärvi: *There will come soft rains* Sara Teasdale.

**There will come soft rains and the smell of the ground
 And swallows circling with their shimmering sound;
 And frogs in the pools singing at night,
 And wild plum trees in tremulous white,
 Robins will wear their feathery fire
 Whistling their whims on a low fence-wire;
 And not one will know of the war, not one
 Will care at last when it is done.
 Not one would mind, neither bird nor tree,
 If mankind perished utterly;
 And Spring herself, when she woke at dawn,
 Would scarcely know that we were gone.**

Tulee lempeitä sateita, tuoksua maan,
 ja pääskyset sirkuttaa lennossaan,
 ja sammakot lammessa kurnuttaa öin,
 ja luumupuut kukkivat valkoisin vöin;
 punaista kyljessään rastas jo laulaa,
 aidalla ojentaa ahnaasti kaulaa.
 Ei tiedä ne sodasta, välitä ei
 se vieläkö jatkuu vai päättynyt lie.
 Ei lintu tai puu lainkaan välittää vois,
 vaikk' ihmisen suku jo sammuisi pois;
 ei Kevätkään aamuunsa herätessään
 meidän arvaisi kadonneen tykkänään.

Heikki Sarmanto (1939–) on suomalaisen jazzin suurnimiä. Hänen laaja sävellystuotantonsa sisältää musikaaleja, orkesteriteoksia ja lauluja. **Jaakko Mäntyjärvi** on sovittanut viisi kuorosarjaa hänen yhdysvaltalaisrunoilija Emily Dickinsonin runoihin säveltämistään sadoista lauluista.

***Heikki Sarmanto** is a huge name in Finnish jazz. His extensive output includes musicals, orchestral works and songs. **Jaakko Mäntyjärvi** arranged five sets of choral pieces based on the hundreds of songs that Sarmanto has written setting poems by US poet Emily Dickinson.*

Heikki Sarmanto – Jaakko Mäntyjärvi: *Two voyagers*
Emily Dickinson.

**Two butterflies went out at noon
And danced upon the stream,
Then stepped right through the firmament
And rested on a beam;**

**And then together flew away
Upon a shining sea,
Though never yet, in any port,
Their coming mentioned be.**

**If spoken on a distant shore,
If met in either sea
By frigate or by merchantman,
Report was not to me.**

Perhospari puolilta päivin tanssimaan lähti purolle näin
ja kohosi pian jo taivaaseen asti, liitäen auringon säteitä päin.
Yhdessä lähtivät matkaan ne sitten aavan meren maailmaan —
perille vain ei päässeet koskaan mihinkään kai satamaan.
Jos sen joku lintu kertoi, kaukomatkan määränpäin,
tai jos ne jostain laivasta nähtiin, en kuullut siitä sittenkään.

Mia Makaroff (1970–) on monitoiminen musiikinopettaja ja säveltäjä, jonka musiikki ottaa vaikutteita niin kevyestä kuin klassisesta musiikista. Useat hänen lauluistaan on sävelletty Rajaton-lauluyhtyeelle, niin myös *Butterfly*.

Mia Makaroff is a musical polymath, educator and composer. Her music incorporates influences from both popular and classical music. She has written several songs for the Rajaton vocal ensemble, including **Butterfly**.

Mia Makaroff: *Butterfly*

Mia Makaroff.

**Sweet is the sound of my newborn wings,
I stretch them open and let them dry.
I haven't seen this world before,
but I'm excused, I'm a butterfly.
Sweet is the touch of your newborn wings,
we fly in circles, we play with the sun.
We haven't seen this world before,
so fair, so bright, so blue the sky.
Love me, love me on the leaves before we say goodbye.
Love me, kiss me with the breeze, you will be my
lullaby. Tomorrow I'll die.
Sweet is the wind as it gently blows
the day away and the night-time comes.
Great are the wonders that silence shows,
I fall asleep and I dream of the sun and my butterfly.**

Suloinen on vastasyntyneiden siipieni ääni, levitän ne ja annan niiden kuivua. En ole nähnyt tätä maailmaa aiemmin, mutta saanen anteeksi, olen perhonen. Suloinen on vastasyntyneiden siipiesi kosketus; lennämme kehää ja leikimme auringon kanssa. Emme ole nähneet tätä maailmaa aiemmin, niin kaunista, niin kirkasta, niin sininen taivas. Rakasta minua, rakasta minua lehtien yllä ennen kuin sanomme hyvästit. Rakasta minua, suutele minua tuulen lailla, olet minulle kehtolaulu. Huomenna minä kuolen. Suloinen on tuuli, joka lempeästi puhalttaa päivän pois, ja yö saapuu. Suuret ovat ihmeet, joita hiljaisuus näyttää, vaivun uneen ja uneksin auringosta ja perhosistani.

CC FREIA
KAMARIKUORO

tässä konsertissa • *in this concert*

Anneli Vellendi
Heljä-Maari Manninen
Pauliina Kallio
Maija Lappalainen
Aino Jalkanen

Susanna Heinonen
Tuula Mäntyjärvi
Teija Tuukkanen
Sanna Katajavuori
Annamari Rätty

Olli Hannuksela
Pekka Sipilä
Atro Tossavainen
Heikki Lindholm
Hannu Ryytänen

Sakari Niemi
Matti Suojalehto
Timo Markkula
Reijo Kekkonen
Jaakko Mäntyjärvi

www.ccfreia.info
Facebook + Bluesky: ccfreia

Ohjelmakommentit ja suomennokset Jaakko Mäntyjärvi
ellei toisin mainittu.

*Programme notes and translations by Jaakko Mäntyjärvi
unless otherwise credited.*